

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
HENRIKA SAUGMANDSGAARDA ØE
přednesené dne 7. dubna 2016¹

Věc C-149/15

Sabrina Wathelet
proti
Garage Bietheres & Fils SPRL

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Cour d'appel de Liège (odvolací soud v Lutychu, Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce — Ochrana spotřebitelů — Směrnice 1999/44/ES — Prodej spotřebního zboží a záruky na toto zboží — Článek 1 odst. 2 písm. c) — Pojem ‚prodávající‘ — Odpovědnost podnikatele, který vystupuje jako prostředník pro prodávajícího, který není podnikatelem“

I – Úvod

1. Není pochyb o tom, že na spotřebitele, který si kupuje spotřební zboží od jiného jednotlivce, se nevztahuje ochrana podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží². Platí to nicméně i tehdy, pokud podnikatel, který jedná jménem jednotlivce a na jeho účet, vystupuje při prodeji vůči spotřebiteli jako prodávající? To je otázka, o kterou jde v projednávané věci.
2. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, podaná cour d'appel de Liège (odvolací soud v Lutychu, Belgie), je součástí sporu mezi spotřebitelem a podnikatelem ohledně prodeje ojetého vozidla. Hlavní otázkou je, zda podnikatel, který vystupoval pouze jako prostředník pro majitele vozidla, který nebyl podnikatelem, odpovídá vůči spotřebiteli za rozpor vozidla se smlouvou.
3. V tomto kontextu je podstatou otázky předkládajícího soudu položené Soudnímu dvoru, zda pojem prodávající, uvedený v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, zahrnuje podnikatele, jako je žalovaný ve sporu v původním řízení, který vystupuje při prodeji jako prostředník jednotlivce, i když toto ustanovení tento případ neuvádí.
4. Soudní dvůr je tudíž v projednávané věci vyzván, aby objasnil rozsah pojmu prodávající ve smyslu směrnice 1999/44, a v důsledku toho působnost této směrnice.
5. V následující analýze uvedu nejprve obecné úvahy týkající se pojmu „prostředník“ a pravidel výkladu pojmu „prodávající“ obsaženého ve směrnici 1999/44. Dále přezkoumám na základě analýzy znění čl. 1 odst. 2 písm. c) této směrnice i účelu tohoto ustanovení působnost pojmu „prodávající“ ve smyslu směrnice za účelem podání odpovědi na předběžnou otázku. Nakonec se budu zabývat posouzením vnitrostátním soudem, jakož i otázkou odměny prostředníka.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 171, s. 12; Zvl. vyd. 15/04, s. 223.

II – Právní rámec

A – Směrnice 1999/44

6. Bod 1 odůvodnění směrnice 1999/44 odkazuje na článek 153 Smlouvy o ES (stávající článek 169 SFEU), který mimo jiné stanoví:

„K podpoře zájmů spotřebitelů a k zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá [Unie] k ochraně [...] hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace [...] k ochraně svých zájmů“³.

7. Body 5 a 6 odůvodnění směrnice 1999/44 stanoví:

„(5) vzhledem k tomu, že vytvoření jednotné minimální soustavy pravidel spotřebitelského práva, která platí ve Společenství bez ohledu na místo prodeje zboží, posílí důvěru spotřebitelů a umožní jim lépe využít přednosti vnitřního trhu;

(6) vzhledem k tomu, že příčinou hlavních obtíží spotřebitelů a jejich sporů s prodávajícími je rozpor zboží se smlouvou; že na základě této skutečnosti je nezbytné, aby se sblížovaly právní předpisy jednotlivých států týkající se prodeje spotřebního zboží, avšak bez toho aby takové sblížení omezovalo platnost ustanovení a vnitrostátních právních zásad o úpravě smluvní a mimosmluvní odpovědnosti.“

8. Pokud jde o odpovědnost prodávajícího, bod 9 odůvodnění této směrnice stanoví:

„(9) vzhledem k tomu, že prodávající je přímo odpovědný spotřebiteli za soulad zboží se smlouvou; že tato klasická zásada je zakotvena v právních řádech členských států; že prodávající však musí mít podle vnitrostátních právních předpisů možnost uplatnit postih proti výrobcí, který předchází prodávajícímu ve stejném smluvním řetězci nebo proti jinému prostředníkovi, ledaže by se tohoto svého práva vzdal; že tato směrnice nemá vliv na zásadu smluvní volnosti ve vztazích mezi prodávajícím, výrobcem, předchozím prodávajícím nebo jinými prostředníky; že vnitrostátní právní předpisy stanoví, proti komu a jakým způsobem může prodávající postih uplatnit.“

9. Podle čl. 1 odst. 1 uvedené směrnice je cílem této směrnice:

„[...] sblížit právní a správní předpisy jednotlivých členských států týkající se některých aspektů prodeje spotřebního zboží a záruk na spotřební zboží s cílem zajistit jednotnou základní úroveň ochrany spotřebitele v rámci vnitřního trhu.“

10. Za tímto účelem směrnice 1999/44 ukládá prodávajícím určité povinnosti vůči spotřebitelům, zejména povinnost na základě čl. 2 odst. 1 předat spotřebiteli zboží, které je v souladu s kupní smlouvou, a odpovědnost prodávajícího na základě čl. 3 odst. 1 vůči spotřebiteli za každý rozpor se smlouvou existující v okamžiku dodání zboží.

11. Článek 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 definuje pojem „prodávající“ pro účely použití směrnice následovně:

„ ‚prodávajícím‘ [se rozumí] každá fyzická nebo právnická osoba, která prodává spotřební zboží na základě smlouvy v rámci své profesní nebo obchodní činnosti.“

3 — Konsolidované znění Smlouvy o ES z roku 1997 (Úř. věst. C 340, s. 173).

12. Článek 4 této směrnice, nadepsaný „Právo postihu“, stanoví:

„Je-li konečný prodávající odpovědný za rozpor se smlouvou, která vznikla v důsledku jednání nebo opomenutí výrobce, předcházejícího prodávajícího ve stejném smluvním řetězci nebo jiného prostředníka, může konečný prodávající uplatnit postih proti ručiteli nebo ručitelům ve smluvním řetězci. Vnitrostátní právní předpisy stanoví ručitele, proti kterému nebo proti kterým může prodejce uplatnit postih, jakož i příslušné postupy a podmínky uplatnění.“

13. Podle svého čl. 1 odst. 1 směrnice 1999/44 stanoví pouze minimální harmonizaci vnitrostátních právních předpisů o ochraně spotřebitele⁴. V tomto ohledu článek 8, nadepsaný „Vnitrostátní právo a minimální ochrana“, v odstavci 1 stanoví:

„Jiné nároky, které může spotřebitel uplatnit na základě vnitrostátních právních předpisů o smluvní nebo mimosmluvní odpovědnosti, nejsou touto směrnicí dotčeny.“

B – Belgické právo

14. Pojem „prodávající“, definovaný v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, byl proveden doslovně do belgického práva v čl. 1649a odst. 2 bodě 2) belgického občanského zákoníku.

III – Skutečnosti a spor v původním řízení

15. Dne 24. dubna 2012 S. Wathelet koupila ojeté vozidlo v autosalonu vlastněném společností s ručením omezeným Garage Bietheres & Fils SPRL (dále jen „autosalon Bietheres“) za cenu 4 000 eur.

16. Sabrina Wathelet zaplatila autosalonu Bietheres částku 4 000 eur. Neobdržela však doklad o zaplacení ani prodejní fakturu.

17. Autosalon Bietheres zajistil na své náklady technickou kontrolu vozidla a požádal příslušný belgický orgán o vydání registrační značky. Náklady na registraci uhradila S. Wathelet.

18. O několik měsíců později v červenci 2012 se vozidlo porouchalo. K opravě bylo dáno do opravy náležející k autosalonu Bietheres. Autosalon diagnostikoval poruchu motoru.

19. V dopise ze dne 13. listopadu 2012 zaslaném autosalonu Bietheres S. Wathelet tento vyzvala, aby jí vrátil vozidlo, přičemž mimo jiné požadovala prodejní fakturu.

20. Dne 17. listopadu 2012 se S. Wathelet dostavila do autosalonu Bietheres, aby si vyzvedla své vozidlo. Žádost nebylo vyhověno, neboť nesouhlasila s podpisem faktury za opravu ve výši 2 000 eur ze dne 17. listopadu 2012. Podle S. Wathelet byla v tomto okamžiku informována, že autosalon Bietheres nebyl prodejcem vozidla, ale že hrál ve skutečnosti pouze úlohu prostředníka jednotlivce⁵.

4 — Ve svém návrhu ze dne 8. října 2008, který vedl k přijetí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU o právech spotřebitelů [COM (2008) 614 final], Komise navrhla nahradit čtyři směrnice, mezi nimiž byla i směrnice 1999/44, „jediným horizontálním předpisem“ založeným na úplné harmonizaci v oblasti ochrany spotřebitele. Tento přístup byl však odmítnut Radou. Konečné znění směrnice 2011/83 ze dne 25. října 2011 (Úř. věst. L 304, s. 64) obsahuje pouze jedinou změnu směrnice 1999/44 (nový článek 8a), která ukládá členským státům, pokud přijmou přísnější ustanovení o ochraně spotřebitele, než jsou ustanovení čl. 5 odst. 1 až 3 a čl. 7 odst. 1 směrnice 1999/44, uvědomit o nich Komisi.

5 — Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že majitel vozidla neobdržel celou kupní cenu, jelikož si autoprodejna Bietheres zadržela částku 800 eur z titulu oprav na vozidle provedených za účelem jeho nabídnutí k prodeji.

21. Dopisem ze dne 17. listopadu 2012 zaslaným S. Wathelet autosalon Bietheres tvrdil, že vozidlo zakoupené S. Wathelet bylo v komisním prodeji a že jí hned na začátku bylo sděleno, že vozidlo nepatří autosalonu Bietheres, ale jednotlivci. Podle autosalonu Bietheres představuje porucha motoru běžné riziko v rámci koupě ojetého vozidla mezi jednotlivci. Autosalon Bietheres proto trval na odmítnutí vydat vozidlo S. Wathelet, dokud nebude zcela uhrazena faktura za opravu ve výši 2 000 eur. Autosalon Bietheres přiložil ke svému dopisu stvrzenku na částku 4 000 eur, na které bylo ručně doplněno jméno a příjmení majitele-nepodnikatele a kupujícího, S. Wathelet. Na tomto dokumentu je pouze podpis majitele-nepodnikatele.

22. Dne 13. prosince 2012 podal autosalon Bietheres proti S. Wathelet k tribunal de première instance de Verviers (soud prvního stupně ve Verviers) žalobu mimo jiné na zaplacení faktury ze dne 17. listopadu 2012 ve výši 2 000 eur navýšené o úroky. Autosalon Bietheres tvrdil, že vozidlo zakoupené S. Wathelet patřilo jedné z jeho zákaznic a že prodej byl prodejem mezi jednotlivci.

23. Sabrina Wathelet žalobu autosalonu Bietheres zpochybnila a podala vzájemnou žalobu, ve které na základě belgického občanského zákoníku požadovala zrušení prodeje s vrácením částky 4 000 eur navýšené o úroky. Mimoto se domáhala zaplacení náhrady škody ve výši 2 147,46 eura. Tvrdila, že k prodeji vozidla došlo mezi ní a autosalonem Bietheres a že nemohla vědět, že tento autosalon nebyl prodávajícím.

24. Tribunal de première instance (soud prvního stupně) rozhodl, že žaloba autosalonu Bietheres je částečně opodstatněná, a uložil S. Wathelet, aby mu zaplatila částku 2 000 eur navýšenou o úroky. Kromě toho považoval tento soud vzájemnou žalobu podanou S. Wathelet za neopodstatněnou.

25. Sabrina Wathelet podala odvolání k předkládajícímu soudu, cour d'appel de Liège (odvolací soud v Lutychu), v němž setrvala na svých návrzích formulovaných v prvním stupni a podpůrně se domáhala okamžitého vrácení vozidla.

26. Předkládající soud má za to, že existují vážné, konkrétní a shodné domněnky, že S. Wathelet nebyla při uzavření kupní smlouvy informována o tom, že se jedná o prodej mezi jednotlivci. V tomto ohledu vnitrostátní soud považuje za prokázané, že se S. Wathelet nikdy nesetkala s majitelem vozidla a že autosalon sloužil jako prostředník při prodeji, aniž by mu z tohoto důvodu poskytl majitel odměnu.

IV – Předběžná otázka a řízení před Soudním dvorem

27. Předkládající soud se rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být pojem ‚prodávající‘ spotřebního zboží, jenž je uveden v článku 1649a belgického občanského zákoníku, který byl do něj vložen zákonem [ze dne 1. září 1994] nazvaným ‚zákon o ochraně spotřebitele při prodeji spotřebního zboží‘ a provádějícím do belgického práva [směrnici 1999/44 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží], vykládán v tom smyslu, že zahrnuje nejen podnikatele, který jakožto prodávající převádí vlastnické právo ke spotřebnímu zboží na spotřebitele, ale i podnikatele, který vystupuje jako prostředník pro prodávajícího, který není podnikatelem, bez ohledu na to, zda byl za svoje zprostředkování odměněn a zda informoval zájemce o koupi o tom, že prodávající je jednotlivec?“

28. Belgická, německá a rakouská vláda, jakož i Evropská komise předložily písemná vyjádření. Ve věci nebylo nařízeno jednání k přednesu řeči.

V – Právní analýza

A – Úvodní poznámky

1. K pojmu „prostředník“

29. Považuji za užitečné učinit úvodem několik poznámek ohledně pojmu „prostředník“, který zahrnuje škálu situací, jejichž právní účinky mohou být různé a mohou se na vnitrostátní úrovni lišit⁶, jelikož vnitrostátní smluvní práva byla předmětem pouze velmi omezené harmonizace na evropské úrovni⁷.

30. Předkládající soud neupřesnil, v jakém smyslu výraz „prostředník“ v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce používá.

31. Směrnice 1999/44 neobsahuje žádnou definici pojmu „prostředník“, uvedeného v bodě 9 odůvodnění a v článku 4 této směrnice, a ani ustanovení směrnice, ani její přípravné práce neuvádějí, v jakém smyslu je tento výraz používán v této směrnici. Ani Soudní dvůr neměl příležitost se zabývat touto otázkou a obecněji úlohou a odpovědnostmi prostředníka v oblasti ochrany spotřebitele.

32. Výraz „prostředník“ však figuruje v jiných směrnících týkajících se ochrany spotřebitele. Několik z nich obsahuje výslovnou definici výrazu, která zahrnuje jakoukoliv osobu jednající jménem jiného nebo na jeho účet⁸. Tato definice zahrnuje podnikatele, který jedná svým vlastním jménem a který je obecně považován za osobu zavázanou ze smlouvy na základě vnitrostátního smluvního práva⁹, i toho, který jedná jménem jiné osoby a který zpravidla ovšem není považován za smluvní stranu¹⁰.

33. Z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že majitel dotčeného vozidla tvrdil, že mu vozidlo patří, že se jednalo o „prodej mezi jednotlivci a že autosalon vystupoval pouze jako prostředník“. Mimoto je v předkládacím rozhodnutí uvedeno, že zaplacená kupní cena byla převedena majiteli vozidla¹¹.

34. Dovoluji si z toho vyvodit, že prostředník v projednávané věci, autosalon Bietheres, jednal při prodeji jménem majitele vozidla a na jeho účet.

35. V důsledku toho budu vycházet v následující analýze z definice pojmu „prostředník“ zahrnující jakéhokoliv podnikatele, který v rámci prodeje spotřebního zboží jedná vůči spotřebiteli jménem majitele prodáváného zboží, který není podnikatelem, a na jeho účet¹².

6 – Viz „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, dokument vypracovaný na žádost Komise Groupe d'études sur le code civil européen a Groupe Acquis communautaire, 2009, kniha II, kapitola 6, nadepsaná „Zastupování“.

7 – Viz však návrh Komise ze dne 11. října 2011 nařízení Evropského parlamentu a Rady o společné evropské právní úpravě prodeje [COM (2011) 635 final], který plánuje ohledně přeshraničních smluv „samostatný a jednotný soubor pravidel smluvního práva, který bude obsahovat i ustanovení na ochranu spotřebitele, tj. společná evropská právní úprava prodeje, která by v rámci vnitrostátního práva členských států měla být považována za druhý systém smluvního práva“ (s. 4 bod 1 návrhu), pokud se na tom smluvní strany dohodnou.

8 – Viz zejména článek 2 směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. prosince 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (Úř. věst. L 372, s. 31; Zvl. vyd. 15/001, s. 262) (zrušená směrnicí 2011/83) a čl. 2 odst. 1 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (Úř. věst. L 33, s. 10). Viz rovněž čl. 2 odst. 2 výše zmíněného návrhu Komise ze dne 8. října 2008 směrnice 2011/83 (poznámka pod čarou 4 tohoto stanoviska).

9 – Viz „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, op. cit., kniha II, kapitola 6, poznámka pod čarou I.1 bodu II.-6:106, nadepsaného „Representative acting in own name“.

10 – Tamtéž, bod II.6:105, nadepsaný „When representative's act affects principal's legal position“.

11 – Viz poznámka pod čarou 5 tohoto stanoviska.

12 – Tedy z omezenější definice, než je ta, která je použita v unijních právních předpisech uvedených v poznámce pod čarou č. 8 tohoto stanoviska.

36. Mimoto, vzhledem k neexistenci opačných informací si dovoluji předpokládat, že autosalon Bietheres byl oprávněn majitelem vozidla k jeho prodeji. Moje analýza se tak týká situace, ve které prostředník jedná na základě oprávnění.

2. K předmětu předběžné otázky

37. Svou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce se předkládající soud táže Soudního dvora na výklad pojmu „prodávající“ uvedeného v článku 1649a belgického občanského zákoníku, který byl do něj vložen zákonem ze dne 1. září 1994 za účelem provedení čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 do belgického práva.

38. Úvodem je třeba uvést, že na základě článku 267 SFEU má Soudní dvůr pravomoc rozhodovat o výkladu Smluv, jakož i o platnosti a výkladu aktů přijatých unijními orgány. Pravomoc Soudního dvora je omezena pouze na přezkum ustanovení unijního práva. Je věcí vnitrostátního soudu, aby posoudil působnost vnitrostátních ustanovení a způsob, jakým mají být používána¹³.

39. Předběžná otázka musí být tedy chápána tak, že směřuje ke stanovení, zda musí být pojem „prodávající“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 vykládán v tom smyslu, že zahrnuje podnikatele jednajících jménem jednotlivce a na jeho účet bez ohledu na to, zda je za svou činnost odměňován a zda informoval spotřebitele o tom, že prodávajícím je jednotlivec.

3. K podmínkám výkladu

40. Dříve, než se budu zabývat výkladem pojmu „prodávající“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, uvedu obecné úvahy, které se mi zdají za tímto účelem poučné.

41. Zaprvé podle ustálené judikatury Soudního dvora z požadavků na jednotné používání unijního práva a ze zásady rovnosti vyplývá, že znění ustanovení unijního práva, které výslovně neodkazuje na právo členských států za účelem vymezení smyslu a významu tohoto ustanovení, musí být zpravidla vykládáno autonomním a jednotným způsobem v celé Unii, přičemž výklad je třeba provést s přihlédnutím k celkové systematice ustanovení a cíli sledovanému dotčenou právní úpravou¹⁴.

42. Vzhledem k tomu, že definice prodávajícího uvedená v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 neobsahuje žádný odkaz na vnitrostátní práva, musí být považována za autonomní pojem unijního práva, který svůj obsah odvozuje pouze ze zdrojů unijního práva.

43. Zadruhé, i když je výraz „prodávající“ obsažen v jiných aktech unijního práva¹⁵, zvláštní definice zavedená v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 je obsažena pouze v této směrnici. Jedná se tak o jedinečný pojem, který musí být vykládán s přihlédnutím k cílům sledovaným touto směrnicí, jakož i s přihlédnutím ke zvláštní funkci prodávajícího v rámci uvedené směrnice¹⁶.

13 — Rozsudek Innoventif (C-453/04, EU:C:2006:361, bod 29) a usnesení Koval'ský (C-302/06, EU:C:2007:64, bod 17 a citovaná judikatura).

14 — Viz zejména rozsudky Seattle Genetics (C-471/14, EU:C:2015:659, bod 23) a Axa Belgium (C-494/14, EU:C:2015:692, bod 21 a citovaná judikatura).

15 — Viz zejména čl. 3 písm. h) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ze dne 27. října 2004 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování zákonů na ochranu zájmů spotřebitele (Úř. věst. L 364, s. 1).

16 — Naopak definice „spotřebitele“ v čl. 1 odst. 2 písm. a) směrnice 1999/44 je obsažena v jiných unijních aktech. Viz zejména čl. 2 písm. b) směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288) a čl. 2 bod 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/03, s. 319). Tato směrnice byla zrušena směrnicí 2011/83.

44. Zatřetí pojem „prodávající“ ve smyslu směrnice 1999/44 musí mít nutně *objektivní* povahu, opírající se o určité ověřitelné skutečnosti odvozené ze znění čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice („smlouva“, prodej „spotřebního zboží“, „profesní nebo obchodní činnosti“).

45. Tento pojem je rovněž *funkční a relační* v tom, že je odvozen od funkce osoby při konkrétní hospodářské transakci¹⁷. Proávající tak „prodává“ spotřební zboží spotřebiteli v kontextu kupní smlouvy. V důsledku toho není vymezení osob pokrytých čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 statické, ale závisí na jejich postavení v konkrétním smluvním vztahu. Funkce prodávajícího musí být primárně posuzována z pohledu spotřebitele, který je předmětem ochrany poskytované směrnicí.

B – K výkladu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44

1. K doslovnému výkladu čl. 1 odst. 2 písm. c)

46. Podle znění čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 pojem prodávající zahrnuje:

„každou fyzickou nebo právnickou osobu, která prodává spotřební zboží v rámci své profesní nebo obchodní činnosti“.

47. Definice pojmu „prodávající“ ve smyslu směrnice 1999/44 tedy neodkazuje na definici prostředníka a obecněji se směrnice výslovně nezabývá odpovědností prostředníka vůči spotřebiteli¹⁸. Nezdá se ani, že by otázka odpovědnosti prostředníka byla předmětem diskuse během zákonodárského postupu před přijetím této směrnice¹⁹, jejímž ústředním tématem je vztah mezi prodávajícím a spotřebitelem, přičemž prodávající a spotřebitel jsou hlavními právními subjekty směrnice.

48. Neexistence zmínky o odpovědnosti prostředníka vůči spotřebiteli ve směrnici 1999/44 je o to významnější, že evropský zákonodárce se rozhodl zahrnout prostředníka mezi subjekty odpovědné vůči spotřebiteli v několika jiných směrnících týkajících se ochrany spotřebitele²⁰.

49. Mimoto je výraz „prostředník“ uveden ve směrnici 1999/44 pouze ve vztahu k jeho odpovědnosti vůči konečnému prodávajícímu. Podle článku 4 směrnice, je-li založena odpovědnost tohoto prodávajícího vůči spotřebiteli za rozpor se smlouvou, který vznikl v důsledku jednání nebo opomenutí výrobce, předcházejícího prodávajícího ve stejném smluvním řetězci nebo „jiného prostředníka“, tak

17 — Soudní dvůr podobně rozhodl, že pojem spotřebitel ve smyslu čl. 2 písm. b) směrnice 93/13 má „objektivní povahu“ a „musí být posuzován z hlediska funkčního kritéria, spočívajícího v posouzení, zda smluvní vztah v projednávaném případě spadá mimo rámec činností při výkonu určité profese“ (usnesení Tarcău, C-74/15, EU:C:2015:772, bod 27). Viz rovněž rozsudek Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, bod 21) a stanovisko generálního advokáta P. Cruz Villalóna ve věci Costea (C-110/14, EU:C:2015:271, bod 28). Pokud jde o pojem „spotřebitel“ ve smyslu článku 13 úmluvy o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsané v Bruselu dne 27. září 1968 (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32; konsolidované znění Úř. věst. C 27, s. 1), viz rozsudek Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, bod 16), ve kterém Soudní dvůr zdůraznil „postavení této osoby v určité smlouvě, s ohledem na povahu a účel této smlouvy“.

18 — Viz rovněž *Zelená kniha o přezkumu spotřebitelského acquis* [COM(2006) 744 final, bod 4.2].

19 — Naopak možnost zahrnout ustanovení o odpovědnosti výrobce vůči spotřebiteli byla diskutována. Viz zejména *Zelená kniha o zárukách na spotřební zboží a poprodejních službách* [COM (93) 509 final]; usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. května 1994 k *Zelené knize Komise o zárukách na spotřební zboží a poprodejních službách* (Úř. věst. C 205, s. 562); stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ze dne 27. listopadu 1996 k návrhu směrnice (body 1.4 a 2.5, Úř. věst. 1997, C 66, s. 5); legislativní usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. března 1998 k návrhu směrnice (pozměňovací návrhy 4, 5 a 25, Úř. věst. C 104, s. 30), a pozměněný návrh Komise [COM (1998) 217 final, bod 5].

20 — Viz poznámka pod čarou 8 tohoto stanoviska.

může konečný prodávající uplatnit postih proti ručiteli nebo ručitelům ve smluvním řetězci. V tomto ohledu druhá část tohoto článku upřesňuje, že vnitrostátní právní předpisy stanoví ručitele, proti kterému nebo proti kterým může prodejce uplatnit postih, jakož i příslušné postupy a podmínky uplatnění²¹.

50. Na základě výše uvedeného považují stejně jako belgická, německá a rakouská vláda, jakož i Komise za dané, že pojem „prodávající“ uvedený v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 nezahrnuje podnikatele jednajících jménem jednotlivce a na jeho účet, který vystupuje zjevně z tohoto titulu při prodeji spotřebiteli. Takový podnikatel tak „neprodává“ spotřební zboží „na základě smlouvy“, ale vystupuje pouze při prodeji mezi jednotlivci, na který se tato směrnice nemá použít.

51. Podle mého názoru přitom toto zjištění nevylučuje samo o sobě, aby podnikatel, který jedná jménem jednotlivce a na jeho účet, mohl být považován podle okolností případu za prodávajícího ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, pokud při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající. V tomto případě se podnikatel jeví z pohledu spotřebitele jako „prodávající“ spotřebního zboží „na základě smlouvy“ „v rámci své profesní nebo obchodní činnosti“. Dále se tato situace zdá být srovnatelná se situací, kdy prostředník jedná svým vlastním jménem²². Je zpravidla vázán smlouvou²³ a musí být v důsledku toho považován za prodávajícího ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44.

52. Relativně široká definice pojmu „prodávající“ v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 svědčí ve prospěch zahrnutí podnikatele, který při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající, do její působnosti.

53. Otázka, která vyvstává, je, zda přesné znění čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 brání takovému výkladu.

54. Ve sporu v původním řízení je bez dalšího hlavním problémem tohoto znění podle mého názoru výraz „na základě smlouvy“ a „prodává spotřební zboží“, jelikož předkládající soud považuje za prokázané, že autosalon Bietheres prodává spotřební zboží v rámci své profesní nebo obchodní činnosti²⁴.

21 — Viz rovněž bod 9 odůvodnění směrnice 1999/44, který stanoví, že tato směrnice „nemá vliv na zásadu smluvní volnosti ve vztazích mezi prodávajícím, výrobcem, předchozím prodávajícím nebo jinými prostředníky“. Stejně tak v kontextu mezinárodního práva soukromého čl. 1 odst. 2 písm. g) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. L 177, s. 6) stanoví, že toto nařízení se nevztahuje na „otázku, zda může zmocněnec zavazovat vůči třetí osobě osobu, na jejíž účet tvrdí, že jedná, [...]“.

22 — Obě situace jsou rovněž uvedeny vedle sebe v „Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Common Frame of Reference (DCFR)“, op. cit., kniha II, kapitola 6, bod II.-6:106: „When the representative, despite having authority, does an act in the representative's own name or otherwise in such a way as not to indicate to the third party an intention to affect the legal position of a principal, the act affects the legal position of the representative in relation to the third party as if done by the representative in a personal capacity“. Viz rovněž čl. 13 odst. 1 úmluvy o zastoupení při mezinárodní koupi zboží, podepsané v Ženevě dne 17. února 1983, podle kterého úkony zavazují pouze prostředníka a třetí osobu, pokud „a) třetí osoba nevěděla nebo nemohla vědět o postavení prostředníka nebo b) z okolností věci vyplývá zejména odkazem na smlouvu o provizi, že prostředník chtěl zavázat jen sám sebe“.

23 — Viz bod 32 tohoto stanoviska.

24 — Bylo by možné zabývat se tím, zda výraz „v rámci své profesní nebo obchodní činnosti“ znamená, že podnikatel musí prodávat obecné spotřební zboží určitého druhu, které je předmětem dotčeného prodeje. Zdá se mi, že takový výklad zachází příliš daleko. To však nevylučuje, že by tato skutečnost mohla být relevantní při posouzení směřujícím k určení, zda prostředník při jednání vůči spotřebiteli navodil dojem, že jedná jako prodávající. Viz bod 86 tohoto stanoviska.

a) K výrazu „na základě smlouvy“

55. Ani znění směrnice 1999/44, ani přípravné práce na této směrnici²⁵ nepřinášejí objasnění ohledně přesného dosahu výrazu „na základě smlouvy“. K určení významu uvedeného výrazu je tudíž třeba použít obvyklý smysl tohoto výrazu v běžném jazyce s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí²⁶.

56. Sdílím analýzu Komise, že výraz „na základě smlouvy“ předpokládá existenci smlouvy, ať již písemné, nebo ústní.

57. Ohledně tohoto výrazu Komise uvádí, že je věcí vnitrostátního soudu, aby určil, zda došlo k uzavření kupní smlouvy a případně mezi kterými stranami byla smlouva uzavřena, zejména zda byla uzavřena mezi spotřebitelem a prodávajícím ve smyslu směrnice 1999/44.

58. Belgická, německá a rakouská vláda tvrdí, že pouze osoba, která je stranou smlouvy jako prodávající, je přímo odpovědná vůči spotřebiteli na základě kupní smlouvy. Jedinou otázkou, která tak vyvstává, pokud jde o pojem „prodávající“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, je to, kdo je druhou smluvní stranou vedle spotřebitele²⁷.

59. Tento přístup, podle kterého se pojem „prodávající“ váže k určení stran smlouvy, zcela nesdílím.

60. Proávající, definovaný ve smyslu směrnice 1999/44, je ve většině případů osobou, která se zavazuje smlouvou k dodání prodávajícího zboží. Nicméně pro účely použití směrnice 1999/44 je třeba podle mého názoru odlišit jednak určení stran smlouvy a jednak určení prodávajícího ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44.

61. V tomto ohledu je třeba připomenout minimální povahu harmonizace zavedené touto směrnicí. Určení stran smlouvy je záležitostí obecných pravidel členských států použitelných na kupní smlouvy, která nejsou harmonizována uvedenou směrnicí²⁸.

62. Z toho podle mého názoru vyplývá, že určení stran smlouvy na základě vnitrostátních práv nemůže být určující ve vztahu k posouzení vyžadovanému čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice. Pojem „prodávající“ jako autonomní pojem unijního práva tak odvozuje svůj obsah pouze z unijních zdrojů práva. Tento závěr je posílen s přihlédnutím k cíli směrnice, kterým je zajistit jednotnou minimální ochranu spotřebitelů v Unii bez ohledu na místo prodeje zboží²⁹.

63. V důsledku toho výraz „na základě smlouvy“ předpokládá jako takový pouze existenci smlouvy, a v důsledku toho nebrání zastávanému výkladu, podle kterého podnikatel jednajícím jménem jednotlivce a na jeho účet musí být považován za prodávajícího ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, pokud při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná z tohoto titulu.

25 — Ve skutečnosti výraz „na základě smlouvy“ nebyl obsažen v původním návrhu Komise [Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o prodeji a zárukách na spotřební zboží, COM(95) 520 final] ze dne 23. srpna 1996, ani v pozměněném návrhu [Pozměněný návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o prodeji a zárukách na spotřební zboží, COM(98) 217 final] ze dne 1. dubna 1998. Výraz byl vložen bez vysvětlení do čl. 1 odst. 2 písm. c) ve společném postoji (ES) č. 51/98 ze dne 24. září 1998 přijatým Radou pro účely směrnice 1999/44 (Úř. věst. C 333, s. 46) a odsouhlaseným Evropským parlamentem v jeho rozhodnutí ze dne 17. prosince 1998 o společném postoji přijatém Radou (Úř. věst. 1999, C 98, s. 226).

26 — Viz rozsudek *Content Services* (C-49/11, EU:C:2012:419, bod 32).

27 — Viz rovněž Reich, N., Micklitz, H. W., Rott, P., a Tonner, K., *European Consumer Law*, 2. vyd., Intersentia, s. 173, jakož i Bianca, M., a Grundmann, S. (vyd.), *EU Sales Directive, Commentary*, Intersentia, s. 114.

28 — V důvodové zprávě ke svému návrhu směrnice Komise uvádí, že směrnice 1999/44 ponechává stranou obecná pravidla členských států použitelná na kupní smlouvy, jako jsou pravidla týkající se uzavírání smluv a vad souhlasu atd. Mimoto Komise zdůrazňuje, že návrh se má použít pouze na velmi omezenou část problematiky prodeje spotřebního zboží. Viz návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o prodeji a zárukách na spotřební zboží [COM(95) 520 final], čl. 7 odst. II písm. d) a čl. 7 odst. III [stávající článek 8 směrnice 1999/44].

29 — Viz zejména bod 5 odůvodnění směrnice 1999/44. Ve svém stanovisku ze dne 27. listopadu 1996 k návrhu Komise směrnice 1999/44, bodě 2.1, Hospodářský a sociální výbor zdůrazňuje cíl zajistit spotřebiteli v případě koupě výrobku, který se ukáže vadný, v jiném členském státu ochranu srovnatelnou s ochranou, která je mu zajištěna ve státu, ve kterém má bydliště.

b) K výrazu „prodává spotřební zboží“

64. V obvyklém smyslu běžného jazyka výraz „prodávat“ znamená, že určitá osoba, prodávající, převádí zboží na jinou osobu, kupujícího, proti zaplacení částky, která představuje cenu zboží.

65. Jak zdůrazňuje belgická vláda, čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 nestanoví, že prodávající musí být vlastníkem prodávaného zboží³⁰.

66. Vzhledem k neexistenci jakékoliv indikace v tomto smyslu ve znění čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 a v přípravných pracích této směrnice se mi zdá striktní výklad tohoto ustanovení, podle kterého by byl prodávající omezen na vlastníka prodávaného zboží, nelogický z toho důvodu, že prostředník jednající svým vlastním jménem je zpravidla vázán smlouvou³¹, i když není vlastníkem prodávaného zboží.

67. Připomínám rovněž, že se směrnice vztahuje pouze na velmi omezenou část obecných pravidel členských států použitelných na kupní smlouvy a nemá vliv na vnitrostátní právní úpravy týkající se vlastnictví.

68. Mimoto směrnice 1999/44 se týká primárně záruk na spotřební zboží a odpovědnosti za rozpory se smlouvou. V tomto kontextu se mi z pohledu spotřebitele, na kterého se vztahuje ochrana podle této směrnice, nezdá relevantní, aby byl vlastníkem a prodávající zboží nutně totožná osoba.

69. Jinak řečeno, v rámci směrnice 1999/44 dotčený subjekt nemusí být nutně pro to, aby byl prodávajícím, vlastníkem zboží³². Neexistuje tak žádný důvod omezovat dosah pojmu „prodávající“ na vlastníka prodávaného zboží.

2. K teleologickému výkladu čl. 1 odst. 2 písm. c)

70. Teleologický výklad čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44 posiluje doslovný výklad tohoto ustanovení, podle kterého podnikatel, který jedná jménem a na účet jednotlivce, může být považován za prodávajícího ve smyslu tohoto ustanovení, pokud při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající.

71. Prvořadou funkcí prodávajícího v rámci směrnice 1999/44 je dodat spotřebiteli zboží v souladu s kupní smlouvou a toto zboží opravit nebo za něj dodat náhradní zboží v případě rozporu se smlouvou³³. Za tímto účelem pojem „prodávající“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) vymezuje okruh osob, na které se může spotřebitel obrátit v případě, že zboží v souladu se smlouvou není.

72. Tudíž znalost totožnosti prodávajícího spotřebitelem je v případě rozporu se smlouvou zjevně nezbytná. Kromě toho znalost totožnosti prodávajícího by mohla být rovněž rozhodující pro spotřebitele, který se musí rozhodnout mezi několika prodávajícími, přičemž spotřebitel tak hodnotí odbornost, profesionální přístup a solventnost prodávajícího, jakož i jeho schopnost nést odpovědnost v případě rozporu se smlouvou.

30 — Naopak zcela nesdílím stanovisko rakouské vlády, že na základě znění čl. 1 odst. 2 písm. c) není automaticky potřeba, aby došlo k převodu vlastnictví. Domnívám se, že výraz „prodávat“ předpokládá převod vlastnictví na spotřebitele. To nevylučuje, jak tvrdí rakouská vláda, kupní smlouvy s výhradou vlastnictví, ale znamená to pouze, že se smlouva týká převodu vlastnictví zboží na spotřebitele.

31 — Viz bod 32 tohoto stanoviska.

32 — I když je skutečností, že podnikatel, který není vlastníkem zboží, není zpravidla schopen provést bez souhlasu vlastníka opravu nebo dodat náhradního zboží v souladu s čl. 3 odst. 2 a 3 směrnice 1999/44, v případě rozporu se smlouvou čl. 3 odst. 5 této směrnice přiznává výslovně spotřebiteli právo požadovat přiměřené snížení kupní ceny nebo odstoupit od smlouvy, jestliže prodávající nezjednal nápravu v přiměřené lhůtě, přičemž se jedná o požadavky, kterým je takový podnikatel schopen jistě vyhovět.

33 — Viz čl. 2 odst. 1 a článek 3 směrnice 1999/44.

73. V případě, že podnikatel vystupuje jako prostředník jednotlivce, jako je tomu v projednávané věci, by neznalost spotřebitele ohledně totožnosti prodávajícího měla ještě škodlivější účinek, neboť spotřebitel by neznal svou právní situaci a právní prostředky, kterými disponuje. Jestliže se tak zdá, že prodávajícím je jednotlivec, kogentní povaha spotřebitelských práv, zakotvená v čl. 7 odst. 1 směrnice 1999/44, se nepoužije a na spotřebitele se nevztahuje ochrana podle uvedené směrnice. V důsledku toho by se prodávající-nepodnikatel mohl zprostit mimo jiné veškeré odpovědnosti za skryté vady prodávajícího zboží. Tento příklad je o to relevantnější v kontextu prodeje ojetého vozidla.

74. Z toho vyplývá, že účinná ochrana spotřebitele předpokládá, že spotřebitel ví, že prodávajícím je jednotlivec. Jak tvrdí belgická vláda, tato informace je srovnatelná se „závažnými informacemi, které v dané souvislosti průměrný spotřebitel potřebuje pro rozhodnutí o obchodní transakci“, tedy s informacemi, které je prodávající povinen sdělit spotřebiteli na základě čl. 7 odst. 1 směrnice 2005/29/ES³⁴.

75. Přiznat směrnici 1999/44 užitečný účinek tudíž podle mého názoru vyžaduje přijmout navržený výklad a zahrnout do působnosti jejího čl. 1 odst. 2 písm. c) podnikatele, který jedná jménem jednotlivce a na jeho účet a který při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající. V tomto případě učinil podle mého názoru prostředník „neodvolatelné rozhodnutí“ a neměl by být zbaven odpovědnosti v případě rozporu se smlouvou u zboží tím, že odkáže spotřebitele na jednotlivce, kterého nemusí být možné dohledat nebo který bude dokonce v platební neschopnosti³⁵.

76. Navržený výklad se mi zdá být v souladu s judikaturou Soudního dvora, podle které systém ochrany zavedený unijními směrnici v oblasti ochrany spotřebitele vychází z myšlenky, že se spotřebitel vůči podnikateli nachází v nerovném postavení z hlediska vyjednávací síly i z hlediska úrovně informovanosti³⁶.

77. Nebyl-li spotřebitel informován o tom, že prodávajícím je jednotlivec, dochází ke značné informační asymetrii mezi spotřebitelem a prostředníkem³⁷. Tato asymetrie může být odstraněna pouze z podnětu prostředníka, pro kterého je ostatně zpravidla snadné situaci napravit³⁸. Mimoto informační asymetrie bude často vytvořena nebo přinejmenším udržována prostředníkem. To podporuje tezi, že odpovědnost prodávajícího na základě směrnice 1999/44 musí být možno uložit prostředníkově, který při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající.

34 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES (Úř. věst. L 149, s. 22). Článek 7 odst. 4 směrnice 2005/29 stanoví jako příklad závažných informací „adresu a totožnost obchodníka, například jeho obchodní firmu, a případně adresu a totožnost obchodníka, jehož jménem jedná“.

35 — Obdobně viz rozsudek Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32, body 50 a 51), týkající se kvalifikace smlouvy jako „smlouvy uzavřené osobou pro účel, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti“ ve smyslu článku 13 úmluvy o soudní příslušnosti a o výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsané v Bruselu dne 27. září 1968. Věc se týkala opačné situace, kdy spotřebitel vystupoval jako podnikatel. Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní soud bude muset v případě, že objektivní okolnosti spisu nemohou právně dostačujícím způsobem prokázat, že transakce, která vedla k uzavření smlouvy s dvojím účelem, sledovala nikoliv zanedbatelný podnikatelský účel, „ověřit, zda si druhá strana smlouvy oprávněně nemohla být vědoma nepodnikatelského účelu transakce z důvodu, že údajný spotřebitel ve skutečnosti svým vlastním chováním vůči svému budoucímu smluvnímu partnerovi u něj vyvolal dojem, že jedná za podnikatelským účelem“. Viz rovněž stanovisko generálního advokáta F. G. Jacobse ve věci Gruber (C-464/01, EU:C:2004:529, bod 51).

36 — Pokud jde o směrnici 1999/44, viz rozsudek Faber (C-497/13, EU:C:2015:357, bod 42), a pokud jde o směrnici 93/13, viz rozsudky Bucura (C-348/14, EU:C:2015:447, bod 52), Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, bod 18 a citovaná judikatura), BBVA (C-8/14, EU:C:2015:731, bod 17 a citovaná judikatura), jakož i Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 48 a citovaná judikatura) a usnesení Tarcáu (C-74/15, EU:C:2015:772, bod 24).

37 — Podobně viz stanovisko generální advokátky E. Sharpston ve věci Faber (C-497/13, EU:C:2014:2403, bod 66) ohledně souladu dodaného zboží se smlouvou.

38 — Viz rovněž článek 7 návrhu směrnice Komise ze dne 8. října 2008, uvedený v poznámce pod čarou 4 tohoto stanoviska. Článkem 7 odst. 1 tohoto návrhu Komise navrhla uložit prostředníkově, aby sdělil spotřebiteli před uzavřením smlouvy, že jedná jménem jiného spotřebitele a na jeho účet a že uzavřenou smlouvu je třeba považovat nikoliv za smlouvu mezi spotřebitelem a podnikatelem, ale za smlouvu mezi dvěma spotřebiteli, která z tohoto důvodu nespadá do působnosti směrnice. Mimoto podle čl. 7 odst. 2 se má za to, že prostředník, který tuto informační povinnost nesplní, uzavřel smlouvu vlastním jménem. Nicméně článek 7 návrhu nebyl přijat. Viz zejména obecný přístup Rady, přijatý dne 24. ledna 2011 [2008/196 (COD)], a pozměňovací návrhy Evropského parlamentu, přijaté dne 24. března 2011, ve vztahu k návrhu Komise (Úř. věst. 2012, C 247E, s. 55).

78. Opačný výklad, který by v každém případě vylučoval podnikatele, který jedná jako prostředník, z působnosti čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, by porušoval celkový cíl sledovaný evropskou právní úpravou v oblasti ochrany spotřebitele a zakotvený v článku 169 SFEU (dříve článek 153 ES), a sice zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitele a v důsledku toho důvěru spotřebitele, která je zásadní pro vnitřní trh.

C – K posouzení, které je povinen provést vnitrostátní soud

79. Je věcí vnitrostátního soudu, aby přezkoumal s přihlédnutím ke všem okolnostem věci a všem důkazním materiálům³⁹, zda lze podnikatele považovat za prodávajícího ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, tedy zda při jednání vůči spotřebiteli navozoval dojem, že jedná jako prodávající dotčeného zboží.

80. Zdá se mi nicméně vhodné uvést několik úvah obecné povahy ohledně posouzení vnitrostátního soudu.

81. Zaprvé je třeba připomenout předpoklad, že směrnice 1999/44 se nevztahuje na odpovědnost prostředníka vůči spotřebiteli⁴⁰. Z toho podle mého názoru vyplývá, že přičtení odpovědnosti prodávajícího podle této směrnice prostředníkovi musí zůstat výjimečné.

82. V důsledku toho prostředník, který pouze zprostředkovává vztah mezi spotřebitelem a majitelem, který není podnikatelem, nesmí být v žádném případě považován za prodávajícího ve smyslu uvedené směrnice. K přičtení takové odpovědnosti prostředníkovi je minimálně třeba, aby se tento prostředník aktivně podílel na prodeji.

83. V tomto ohledu předkládající soud může přihlédnout ke všem okolnostem souvisejícím s úlohou podnikatele při daném prodeji a především k tomu, že zboží bylo vystaveno v provozovně podnikatele.

84. Takové zjištění zpravidla podle mého názoru vede k silné domněnce, že spotřebitel měl dojem, že podnikatel jednal jako prodávající. Za takové situace je podle mého názoru věcí podnikatele, který se chce zprostit odpovědnosti na základě směrnice 1999/44, aby prokázal, že spotřebitel v okamžiku uzavření kupní smlouvy věděl nebo musel vědět, že prodávajícím je jednotlivec. Podotýkám, že obecně by mělo být pro podnikatele jednoduché prokázat, že spotřebitel znal totožnost prodávajícího-nepodnikatele. Stačí, aby předložil důkaz, že o totožnosti prodávajícího informoval spotřebitele, což může nepochybně prostředník prokázat nejpovolněji.

85. Mimoto předkládající soud může rovněž zohlednit za účelem stanovení, zda podnikatel při jednání vůči spotřebiteli navozoval dojem, že jedná jako prodávající, následující okolnosti:

- konkrétní úsilí vynaložené podnikatelem při prodeji,
- rozsah korespondence a komunikace mezi spotřebitelem a podnikatelem,
- skutečnost, že spotřebitel zaplatil za zboží podnikateli, a
- výdaje vynaložené podnikatelem v souvislosti s prodejem, pokud o nich spotřebitel věděl.

86. Předkládající soud může také určit, zda podnikatel prodává obecně spotřební zboží určitého druhu, které je předmětem dotčeného prodeje, a zohlednit tuto skutečnost.

39 — V tomto smyslu ohledně pojmu spotřebitel viz rozsudek Faber (C-497/13, EU:C:2015:357, body 38 až 48) a Costea (C-110/14, EU:C:2015:538, body 22 a 23), jakož i usnesení Tarcău (C-74/15, EU:C:2015:772, bod 28).

40 — Viz bod 50 tohoto stanoviska.

87. Zadruhé se mi zdá jasné, že dodržování zásady efektivity ochrany spotřebitele nemůže vést až k tomu, že zcela zastoupí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele⁴¹. Prostředník by tak neměl být považován za prodávajícího ve smyslu směrnice 1999/44, pokud se vnitrostátní soud domnívá, že průměrný spotřebitel, tedy běžně informovaný a přiměřeně pozorný a obezřetný spotřebitel⁴², nemohl v okamžiku uzavření kupní smlouvy oprávněně nevědět, že podnikatel jednal pouze jako prostředník jednotlivce⁴³. V tomto ohledu je písemná kupní smlouva obsahující jméno prodávajícího-nepodnikatele velmi silnou indikací o znalosti této skutečnosti spotřebitelem, pokud byl tento dokument předán spotřebiteli před uzavřením kupní smlouvy.

D – K odměně prostředníka

88. Otázka odměny prostředníka za jeho zprostředkování je spojena se smluvním vztahem mezi majitelem-nepodnikatelem a prostředníkem, který spadá obecně mimo působnost směrnice 1999/44, s výjimkou práva konečného prodávajícího obrátit se na základě článku 4 této směrnice na prostředníka v případě rozporu se smlouvou vyplývajícím z jeho jednání nebo opomenutí⁴⁴.

89. Mimoto skutečnost, zda je prostředník za svoje zprostředkování odměňován, či nikoliv, se mi nezdá z pohledu spotřebitele relevantní. Obecně spotřebitel nemá žádné povědomí o tom, zda je prostředník odměňován, či nikoliv.

90. Podobně jako Komise a rakouská vláda se domnívám, že skutečnost, zda je prostředník za svoje zprostředkování odměňován, či nikoliv, není relevantní pro posouzení na základě čl. 1 odst. 2 písm. c), které směřuje k určení, zda musí být podnikatel považován za prodávajícího ve smyslu směrnice⁴⁵.

91. Na první pohled se může jevit jako nepřiměřené uložit prostředníkovi povinnosti prodávajícího vyplývající ze směrnice 1999/44, i když neobdržel žádnou nebo nanejvýše velmi nízkou odměnu.

92. Je však třeba připomenout, že prostředník nenese nutně konečnou ekonomickou zátěž. Naopak, v případě rozporu prodaného zboží se smlouvou, jehož náklady by nesl prostředník jako prodávající ve smyslu směrnice 1999/44, by se prostředník mohl obrátit na základě článku 4 směrnice 1999/44 a za podmínek stanovených relevantním vnitrostátním právem na odpovědnou osobu nebo odpovědné osoby, a sice obecně majitele-nepodnikatele.

93. Výklad čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 1999/44, který zastávám, ve skutečnosti pouze znamená, že prostředník nese riziko platební neschopnosti majitele-nepodnikatele, což však představuje základní aspekt pro spotřebitele. Tento výsledek se mi zdaleka nezdá nepřiměřený vzhledem ke skutečnosti, že prostředník může toto riziko snadno vyloučit tím, že informuje spotřebitele o totožnosti prodávajícího-nepodnikatele, nebo tím, že odměnu stanovenou za zprostředkování navýší o rizikovou přírážku.

41 — Viz rozsudek Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56 a citovaná judikatura).

42 — Viz rozsudek Bucura (C-348/14, EU:C:2015:447, bod 56).

43 — Obdobně viz rozsudek Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32, bod 51), týkající se kvalifikace smlouvy jako „smlouvy uzavřené osobou pro účel, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti“ ve smyslu článku 13 úmluvy o soudní příslušnosti a o výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, podepsané v Bruselu dne 27. září 1968.

44 — Viz bod 12 tohoto stanoviska.

45 — Německá vláda tvrdí, že skutečnost, že podnikatel obdržel od majitele odměnu za svoje zprostředkování, může být indicií toho, že neprodává vlastním jménem, ale jménem majitele, pokud spotřebitel o této odměně věděl. Přestože s tím souhlasím, zajímalo by mě, zda by tento případ mohl skutečně nastat, jelikož spotřebitel je zřídka informován o smluvním vztahu mezi prodávajícím a prostředníkem.

VI – Závěry

94. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžnou otázku položenou cour d'appel de Liège (odvolací soud v Lutychu) následovně:

„Článek 1 odst. 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží musí být vykládán v tom smyslu, že zahrnuje podnikatele, který jedná jménem jednotlivce a na jeho účet bez ohledu na to, zda je za svoje zprostředkování odměněn, pokud při jednání vůči spotřebiteli navozuje dojem, že jedná jako prodávající.“